

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
від 29 вересня 2025 року (протокол № 3)

Голова вченої ради Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв

Валерій МАРЧЕНКО

введеного в дію наказ ректора Національної
академії керівних кадрів культури і мистецтв
від « 08 » жовтня 2025 року, № 221-0

ПОЛОЖЕННЯ

про педагогічну практику (асистентську)
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

1. Загальні положення

1.1. Положення про педагогічну практику (асистентську) (далі – Педагогічну практику) здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – Положення) Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (далі – Академія) регламентує порядок і форми її проходження здобувачами, які навчаються в аспірантурі або здобувають вищу освіту ступеня доктор філософії поза аспірантурою.

1.2. Педагогічна практика на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності у закладі вищої освіти та являє собою вид практичної діяльності здобувачів по здійсненню навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, навчально-методичну роботу з дисциплін, здобуття компетентностей практичної викладацької діяльності.

1.3. Положення розроблено у відповідності до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), згідно з яким набуття практичних навичок наукової роботи є складовою програми підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації.

1.4. Організатором педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений здобувач.

2. Завдання педагогічної практики (асистентської)

2.1. В процесі проходження педагогічної практики здобувачі повинні оволодіти основами навчально-методичної роботи: навиками структурування та перетворення наукових знань в навчальний матеріал, систематизації навчальних та

виховних задач, вправ, тестів з різних тем, усного та письмового переказу предметного матеріалу, різноманітними освітніми технологіями.

2.2. У ході відвідування занять викладачів відповідних дисциплін, здобувачі повинні ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання навчальної діяльності у вищій школі.

2.3. У процесі практичної діяльності ведення занять повинні бути сформовані вміння поставити навчально-виховну мету, вибору типу, виду занять, використання різних форм організації освітньої діяльності студентів: діагностики, контролю та оцінки ефективності освітньої діяльності.

3. Організаційні основи педагогічної практики (асистентської)

3.1. Загальний обсяг педагогічної практики складає 6 кредитів ЄКТС. Розподіл обсягу практики за видами занять здійснює кафедра.

3.2. Терміни проходження практики визначаються графіком освітнього процесу здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктора філософії.

3.3. Програма проходження практики визначається в індивідуальному плані наукової роботи аспіранта, затверджується науковим керівником та завідувачем кафедри, до якої прикріплений здобувач.

4. Зміст педагогічної практики (асистентської)

Педагогічна практика здобувачів передбачає такі види діяльності:

4.1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.

4.2. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів інституту під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

4.3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

4.4. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять), самоаналіз.

4.5. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт здобувачів.

4.6. Індивідуальна робота зі здобувачами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

5. Керівництво педагогічною практикою (асистентською)

5.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики здобувачем покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений здобувач.

5.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики здобувача здійснює його науковий керівник, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;

- затверджує загальний план проходження практики, його місце в системі індивідуального планування здобувача;

- добирає дисципліни, навчальні групи для проведення педагогічної практики;

- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;

- контролює роботу здобувача, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгук про проходження практики.

5.3. Завідувач практики:

- знайомить здобувачів з цим Положенням, формою та змістом звітної документації;
- здійснює облік проходження практики здобувачами Академії.

6. Права та обов'язки здобувача

6.1. Здобувач спільно з науковим керівником обирає програму проходження практики залежно від індивідуального рівня педагогічної та наукової підготовки, плану роботи над дисертаційним дослідженням тощо.

6.2. Здобувач має право звертатися з усіх питань, які виникають під час проходження практики, до наукового керівника, завідувача кафедри, завідувача практики, завідувача відділу аспірантури та докторантури; вносити пропозиції з удосконалення організації практики.

6.3. Здобувач під час проходження практики, за попередньою домовленістю, має право на відвідування занять провідних фахівців Академії з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом.

6.4. Здобувач виконує всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики, ретельно готується до кожного заняття.

6.5. Здобувач підпорядковується Правилам внутрішнього трудового розпорядку Академії, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, здобувач може бути відсторонений від проходження практики.

6.6. Здобувач відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план наукової роботи аспіранта. Згідно з Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), це може стати підставою для ухвалення рішення про відрахування.

6.7. Здобувач повинен протягом 10 робочих днів після закінчення практики подати звітну документацію на кафедру і до відділу аспірантури та докторантури.

7. Звітна документація

7.1. За підсумками проходження педагогічної практики здобувач подає на кафедру і до відділу аспірантури та докторантури:

- загальний звіт про проходження педагогічної практики (додаток І);
- відгук наукового керівника про проходження педагогічної практики;
- план-конспект заняття (лекція, семінар/практичне);
- витяг з протоколу засідання відповідної кафедри про затвердження звіту.

7.2. Здобувачі, які здійснюють науково-педагогічну діяльність, представляють відповідні документи, які підтверджують виконання навантаження та проходять атестацію на засіданні кафедри на основі наданої звітної документації.

7.3. Здобувачі мають право проходити педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України, з наступним поданням, звіту, розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики, плану-конспекту заняття (лекція, семінар/практичне).

7.4. Звітну документацію та протокол засідання відповідної кафедри про затвердження звіту про проходження педагогічної практики подаються здобувачем до відділу аспірантури та докторантури. Зазначена документація зберігається в індивідуальному плані наукової роботи аспіранта і розглядається під час атестації.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ _____
КАФЕДРА _____**

ЗВІТ

про проходження педагогічної практики (асистентської)

здобувача III року навчання

спеціальності _____

(прізвище, імя, по-батькові)

Науковий керівник практики: _____

Період проходження: _____

Загальний обсяг: 6/180

1. Стислий опис змісту педагогічної практики (асистентської)

1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу в закладі вищої освіти.
2. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів закладу вищої освіти під час відвідування занять з навчальних дисциплін.
3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисциплін.
4. Самостійне проведення навчальних занять з образної дисципліни (лекцій, семінарів), самоаналіз отриманих результатів.
5. Індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти
6. Планування, підготовка та участь у наукових заходах кафедри.
7. Підготовка звіту з практики та участь у звітній конференції з практики на кафедрі.

2. План проходження практики

Зміст роботи	Дні тижня/години				
	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт
Перший тиждень (_____)					
Другий тиждень (_____)					
Третій тиждень (_____)					
Четвертий тиждень (_____)					

3. Розклад та тематика відвідуваних занять

Дата і час проведення	Академічна група	Тема заняття	Вид занять
			лекція
			лекція
			семінар
			семінар
			лекція
			семінар

4. Розклад та тематика проведених занять

Дата і час проведення	Академічна група	Тема заняття	Вид занять
			семінар
			семінар
			лекція
			лекція

5. Значення практики для оволодіння майбутньою спеціальністю

6. Пропозиції щодо поліпшення організації і проведення практики

Здобувач ступеня доктор філософії _____
(підпис)

(ініціали та прізвище)

Науковий керівник практики _____
(підпис)

(ініціали та прізвище)

« ____ » _____ 202__ р.
(дата)

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ ЛЕКЦІЇ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ _____

КАФЕДРА _____

ПЛАН-КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни « _____ »
(назва дисципліни)

на тему « _____ »
(назва теми)

Проведено « ____ » _____ 20__ р.
в групі _____, _____ курс,
денної форми навчання

ВИКОНАВ:
здобувач III року навчання, гр. _____,
спеціальність _____,
ОНП « _____ »

(прізвище, ім'я, по-батькові)

ПЕРЕВІРИВ:
керівник

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

(прізвище, ім'я, по-батькові)

I. Мета лекції.

Вказати, виходячи із змісту робочої програми (силабусу) курсу, конкретний результат, який планується досягти.

Навчальна мета передбачає формування у здобувачів: знань про ...; розуміння понять (теорій, законів тощо); осмислення закономірностей (теорій, підходів тощо); умінь дискусії (діалогу) з проблем ...; ціннісних уявлень про ...; особистісного ставлення до ...; особистісних поглядів стосовно ...; критичного ставлення до проблем

II. Методи та прийоми навчання.

Зазначити, які методи та прийоми навчання застосовуються під час лекції для досягнення визначеної мети.

Методи та прийоми передачі та обміну словесною інформацією: розповідь; бесіда; мозкова атака; дискусія; діалог.

Методи та прийоми переконування: апеляція до висловлювань відомих людей; проведення доказів; висловлювання аргументів «за» і «проти»; апеляція до позитивних і негативних емоцій здобувачів; діагностичне питання.

Методи та прийоми розвитку розумових дій: аналіз; синтез; порівняння; розрізнення; аналогія; узагальнення; екстраполяція; міркування; дедукція; індукція.

III. Наочність та ТЗН.

Зазначити використані під час лекції таблиці, схеми, графіки, макети, приладдя тощо, а також технічні засоби навчання.

IV. Основні питання лекції.

Скласти список головних питань лекції (не більше чотирьох).

V. Хід лекції.

Розкрити зміст інформації, що висвітлюється під час лекції, описати дії викладача, застосування методів навчання та виховного впливу на здобувачів, зазначити питання для обговорення, дискусії, діалогу.

Вступна частина (до 10 хв.).

Привітання викладача зі здобувачами. Налагодження зв'язку із пройденим навчальним матеріалом і новою інформацією, визначення її місця і ролі у системі навчального курсу, прогнозування щодо подальшого її розгляду. Повідомлення теми лекції, створення у здобувачів позитивної установки на її вивчення. Визначення основних питань лекції, повідомлення рекомендованої літератури. Захоплення уваги здобувачів, психологічна підготовка до розгляду основних питань лекції, виокремлення їхнього зв'язку з майбутньою професійною діяльністю.

Основна частина (70-75 хв.).

Висвітлення кожного питання окремо. Показ логічного переходу від одного питання до іншого, здійснення підсумку після кожного етапу. Опис шляху обґрунтування понять, термінів, теорій, концепцій тощо, виокремлення критеріальних ознак, складових, основних елементів. Показ логіки пояснення, інтерпретації явищ. Опис дій викладача з метою забезпечення розуміння, осмислення здобувачами змісту. Розкриття кожного методу, прийому формування мисленнєвих дій, що застосовуються під час лекції. Зазначення міжпредметних зв'язків, практичних прикладів, спрямованості навчальної інформації на професійну діяльність здобувачів. Виокремлення питань для бесіди, дискусії чи діалогу, отримання зворотного зв'язку. Опис дій викладача для розвитку інтересу до змісту лекції.

Заклучна частина (5-10 хв.).

Здійснення логічних висновків про основні поняття, положення, що розглядаються. Повідомлення про досягнення запланованої мети лекції, оцінка спільної взаємодії зі здобувачами. Визначення характеру підготовки до семінарського заняття й обговорення аналізу зазначених питань, положень на занятті. Коротке повідомлення питань, проблем, що будуть розглядатися у наступній лекції у взаємозв'язку з висвітленими. Створення позитивних очікувань. Подяка здобувачам за увагу.

VI. Рекомендована література.

Вказати основний та додатковий списки інформаційних джерел по темі лекції.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ СЕМІНАРСЬКОГО/ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ _____
КАФЕДРА _____

ПЛАН-КОНСПЕКТ СЕМІНАРСЬКОГО/ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

з навчальної дисципліни « _____ »
(назва дисципліни)
на тему « _____ »
(назва теми)

Проведено « _____ » _____ 20__ р.
в групі _____, _____ курс,
денної форми навчання

ВИКОНАВ:
здобувач III року навчання, гр. _____,
спеціальність _____,
ОНП « _____ »

(прізвище, ім'я, по-батькові)

ПЕРЕВІРИВ:
керівник

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

(прізвище, ім'я, по-батькові)

I. Мета заняття.

Вказати, виходячи із змісту робочої програми (силабусу) курсу, конкретний результат, який планується досягти.

Семінарське заняття: визначити ..., дослідити ..., обговорити ..., порівняти ..., заслухати ..., провести дискусію з питання ... тощо.

II. Методи та прийоми навчання.

Зазначити, які методи та прийоми навчання застосовуються під час заняття для досягнення визначеної мети.

Семінарське заняття: розповідь; порівняння; спростування; обґрунтований доказ; узагальнення; оцінка видів діяльності; виведення формули або закону на основі власних знань тощо.

III. Наочність та ТЗН.

Зазначити використані під час заняття таблиці, схеми, графіки, макети, приладдя тощо, а також технічні засоби навчання.

IV. Основні питання практично-семінарського заняття.

Скласти список основних питань для обговорення на семінарі або опрацювання на практичному занятті.

V. Хід заняття.

Розкрити зміст інформації, що обговорюється та практично досліджується на занятті.

Організаційна частина (2-3 хв.).

Привітання викладача зі здобувачами. Виявлення відсутніх. Перевірка підготовленості групи та техніки до заняття.

Стимулювання і мотивація навчальної діяльності здобувачів (до 5 хв.).

Повідомлення теми, мети та завдань заняття. Мотивація вивчення (опрацювання) теми через коротку бесіду, що передбачає з'ясування значущості теми і її професійної спрямованості. Повідомлення (уточнення) плану заняття.

Опрацювання основних питань заняття (70-75 хв.).

Необхідно подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування здобувачами вивченої навчальної інформації.

Конкретно зазначити методи, прийоми та засоби навчання, що використовуються у процесі опрацювання кожного основного питання семінарського заняття: *бесіда* (фронтальна, проблемна тощо); *дискусія* чи *диспут*; *розповідь*; *повідомлення*; виконання *індивідуальних практичних завдань* (на дошці чи комп'ютері, побудова та аналіз графіків, розв'язання проблемних чи тестових завдань, розрахункових задач тощо); *узагальнення*; *порівняння* та ін.

Підбиття підсумків заняття (до 5 хв.).

Коротке повідомлення про виконання мети та завдань заняття, огляд та аналіз здобутих результатів. Оцінювання діяльності групи і окремих здобувачів.

VI. Рекомендована література.

Вказати основний та додатковий списки інформаційних джерел по темі семінарського заняття.